

Conveni europeu del paisatge

Preàmbul

Els estats membres del Consell d'Europa, signataris d'aquest conveni,

1. Considerem que l'objectiu del Consell d'Europa és establir una unió més ferma entre els membres, a fi de salvaguardar i de promoure els ideals i els principis que en constitueixen el patrimoni comú, i que aquest objectiu es persegueixi particularment amb la conclusió d'acords dins dels àmbits econòmic i social;
2. Tenim l'interès d'assolir un desenvolupament sostenible que es fonamenti en un equilibri harmoniós entre les necessitats socials, l'economia i el medi ambient;
3. Constatem que, pel que fa a l'interès general, el paisatge té un paper important en els àmbits cultural, ecològic, mediambiental i social, que constitueix un recurs favorable per a l'activitat econòmica i que si es protegeix, es gestiona i se'n fa una ordenació adequada pot contribuir a la creació de llocs de treball;
4. Som conscients que el paisatge contribueix a elaborar les cultures locals i que representa un component fonamental del patrimoni cultural natural d'Europa, alhora que contribueix al benestar dels éssers humans i a consolidar la identitat europea;
5. Reconeixem que, a tot arreu, el paisatge és un element important de la qualitat de vida de les poblacions, tant en els mitjans urbans com en els rurals, tant en les zones degradades com en les de més qualitat, tant en els espais singulars com en els quotidians;
6. Advertim que l'evolució de les tècniques de producció agrícola, silvícola, industrial i minera, que les pràctiques en matèria d'ordenació del territori, d'urbanisme, de transport, d'infraestructures, de turisme i de lleure i, encara més, que els canvis econòmics mundials continuen, en molts casos, accelerant la transformació dels paisatges;
7. Volem respondre a la voluntat pública de gaudir de paisatges de qualitat i de tenir un paper actiu en la seva transformació;
8. Estem convençuts que el paisatge és un element fonamental del benestar individual i social i que protegir-lo, gestionar-lo i planificar-lo impliquen drets i responsabilitats per a tothom;
9. Tenim presents els textos legals internacionals que pertanyen als àmbits de la protecció i gestió del patrimoni natural i cultural, al de l'ordenació del territori, al de l'autonomia local i de la cooperació entre fronteres, especialment el Conveni sobre la conservació de la vida agresta i del medi natural d'Europa (Berna, setembre de 1979), el Conveni per la protecció del patrimoni arquitectònic d'Europa (Granada, 3 d'octubre de 1985), el Conveni europeu per la protecció del patrimoni arqueològic (revisat) (La Valette, 16 de gener de 1992), el Conveni marc europeu sobre la cooperació transfronterera entre comunitats o autoritats territorials (Madrid, 12 de maig de 1980) i els protocols addicionals, la Carta europea de l'autonomia local (Estrasburg, 15 d'octubre de 1985), el Conveni sobre la diversitat biològica (Rio, 15 de juny de 1992), el Conveni relatiu a la protecció del patrimoni mundial, cultural i natural (París, 16 de novembre de 1972) i el Conveni sobre l'accés a la informació, la participació del públic en el procés de presa de decisió i l'accés a la justícia en matèria mediambiental (Aarhus, 25 de juny de 1998);

10. Reconeixem que la qualitat i la diversitat dels paisatges europeus constitueixen un recurs comú per a la protecció, la gestió i l'ordenació de tots els paisatges europeus.

I per això convenim els punts següents:

Capítol I. Disposicions generals

Article 1. Definicions

A l'efecte d'aquest Conveni:

- a. «Paisatge» designa una part del territori tal com la percep la població, el caràcter de la qual resulta de l'acció dels factors naturals i/o humans i de les relacions que s'estableixen entre ells;
- b. «Política de paisatge» designa la formulació que les autoritats públiques competents fan dels principis generals, les estratègies i les orientacions que permeten adoptar una sèrie de mesures concretes amb vista a protegir, gestionar i planificar el paisatge;
- c. «Objectiu de qualitat paisatgística» designa, per a un paisatge concret, la formulació que fan les autoritats públiques competents de les aspiracions que tenen les poblacions pel que fa a les característiques paisatgístiques del seu entorn;
- d. «Protecció dels paisatges» inclou les accions de conservació i de manteniment dels trets significatius o característics d'un paisatge, justificades pel valor patrimonial que es deriva de la configuració natural del lloc i/o de la intervenció humana;
- e. «Gestió dels paisatges» inclou les accions que persegueixen, des de la perspectiva del desenvolupament sostenible, la conservació del paisatge amb la finalitat de guiar i harmonitzar les transformacions induïdes per les evolucions socials, econòmiques i mediambientals;
- f. «Ordenació del paisatge» inclou les accions de futur particularment fermes destinades a valorar, restaurar o crear paisatges.

Articles 2. Àmbit d'aplicació

Amb la reserva de les disposicions de l'article 15, aquest Conveni s'aplica a tot el territori de les parts i abraça els espais naturals, rurals, urbans i periurbans. Inclou els espais terrestres, les aigües interiors i les marítimes. Es refereix tant als espais que podem considerar singulars com als paisatges quotidians i als paisatges degradats.

Article 3. Objectius

L'objectiu d'aquest Conveni és promoure la protecció, la gestió i l'ordenació dels paisatges i organitzar la cooperació europea en aquest àmbit.

Capítol II. Mesures nacionals

Article 4. Distribució de les competències

Cada part aplica aquest Conveni, particularment els articles 5 i 6, segons la distribució de competències que li és pròpia, d'acord amb els seus principis constitucionals i la seva organització administrativa, respectant el principi de subsidiarietat i tenint en compte la Carta europea de l'autonomia local. Sense contravenir les disposicions que incloem en aquest Conveni, cada part l'aplica d'acord amb les seves polítiques.

Article 5. Mesures generals

Cada una de les parts es compromet a:

- a. reconèixer legalment el paisatge com a part essencial de l'entorn de les poblacions, expressió de la diversitat del seu patrimoni cultural i natural comú i fonament de la pròpia identitat;
- b. definir i aplicar les polítiques de paisatge destinades a protegir, gestionar i planificar els paisatges per mitjà de l'adopció de les mesures concretes referides a l'article 6;
- c. aplicar procediments de participació pública, de participació de les autoritats locals i regionals i d'altres actors vinculats a la definició i a la implementació de les polítiques del paisatge que s'esmenten al punt *b* anterior;
- d. integrar el paisatge en les polítiques d'ordenació del territori i d'urbanisme i en les polítiques cultural, mediambiental, agrícola, social i econòmica, i també en altres polítiques que puguin comportar un efecte directe o indirecte sobre el paisatge.

Article 6. Mesures concretes

A. Sensibilització

Cada part es compromet a fer créixer entre la societat civil, les organitzacions privades i les autoritats públiques la sensibilització sobre el valor dels paisatges, el seu paper i la transformació que pateixen.

B. Formació i educació

Cada part es compromet a promoure:

- a. la formació d'especialistes que coneguin els paisatges i que hi puguin intervenir;
- b. programes pluridisciplinaris de formació sobre política, protecció, gestió i ordenació del paisatge adreçats als professionals del sector privat i del públic i a les associacions vinculades;
- c. formació específica a les escoles i a les universitats que tracti, per mitjà de les disciplines vinculades, els valors associats al paisatge i les qüestions relatives a protegir-lo, gestionar-lo i planificar-lo.

C. Identificació i qualificació

1. Amb la mobilització activa dels actors vinculats de conformitat amb l'article 5.c i amb vista a millorar el coneixement del paisatge, cada part es compromet a:

- a)
 - i) identificar els propis paisatges en el conjunt del seu territori;

- ii) analitzar-ne les característiques i també les dinàmiques i les pressions que els modifiquen;
- iii) fer-ne un seguiment de les transformacions;

b) classificar els paisatges identificats tenint en compte els valors particulars que els atribueixen els actors i les poblacions afectades.

2. Els treballs d'identificació i classificació es guiaran a partir de l'intercanvi d'experiències i metodologies que organitzaran les parts a escala europea en aplicació de l'article 8.

D. Objectius de qualitat paisatgística

Totes les parts es comprometen a formular objectius de qualitat paisatgística per als paisatges identificats i classificats, després d'una consulta pública, de conformitat amb l'article 5.c.

E. Aplicació

Per posar en pràctica les polítiques de paisatge, totes les parts es comprometen a aplicar uns mitjans d'intervenció destinats a protegir, gestionar i/o planificar els paisatges.

Capítol III. Cooperació europea

Article 7. Polítiques i programes internacionals

Les parts es comprometen a cooperar tenint en compte la dimensió paisatgística de les polítiques i programes internacionals i a recomanar, si s'escau, que s'hi incorporin les consideracions paisatgístiques.

Article 8. Ajuda mútua i intercanvi d'informació

Les parts es comprometen a cooperar per reforçar l'eficàcia de les mesures adoptades d'acord amb els articles d'aquest Conveni, i en particular, es comprometen a:

- a. oferir una assistència tècnica i científica mútua per mitjà de la recollida i l'intercanvi d'experiències i de resultats dels treballs de recerca en matèria de paisatge;
- b. afavorir els intercanvis d'especialistes en paisatges, especialment per a la formació i la informació;
- c. intercanviar informació sobre totes les qüestions que es tracten a les disposicions d'aquest Conveni.

Article 9. Paisatges transfronterers

Les parts es comprometen a fomentar la cooperació entre fronteres a escala local i regional i, segons les necessitats, a elaborar i aplicar programes comuns de valoració del paisatge.

Article 10. Seguiment de l'aplicació del Conveni

1. El Comitè de Ministres del Consell d'Europa encarrega als comitès d'experts competents, constituïts en virtut de l'article 17 de l'Estatut del Consell d'Europa, que facin el seguiment de l'aplicació del Conveni.
2. Després de cada una de les reunions dels comitès d'experts, el secretari general del Consell d'Europa fa arribar al Comitè de Ministres un informe sobre les tasques i el funcionament del Conveni.
3. Els comitès d'experts proposen al Comitè de Ministres els criteris d'atribució i el reglament del Premi del Paisatge del Consell d'Europa.

Article 11. Premi del Paisatge del Consell d'Europa

1. El Premi del Paisatge del Consell d'Europa pot ser concedit a les administracions locals i regionals i a les agrupacions vinculades que, en el marc de la política de paisatge d'una part membre d'aquest Conveni, hagin aplicat una política o mesures destinades a la protecció, la gestió o l'ordenació sostenible dels respectius paisatges, que en demostrin una eficàcia sostenible i que, d'aquesta manera, funcionin com a exemple per a altres administracions locals europees. La distinció també es podrà atribuir a les organitzacions no governamentals que hagin demostrat una contribució especialment remarcable en l'àmbit de la protecció, la gestió i l'ordenació del paisatge.
2. Les sol·licituds per a optar al Premi del Paisatge del Consell d'Europa s'hauran de trametre als comitès experts esmentats a l'article 10. Les administracions locals i regionals transfrontereres i les agrupacions de les administracions locals o regionals vinculades poden ser-ne candidates, amb la condició que gestionin conjuntament el paisatge en qüestió.
3. A partir de la proposta dels comitès d'experts esmentats a l'article 10, el Comitè de Ministres defineix i publica els criteris d'atribució del Premi del Paisatge del Consell d'Europa, n'aprova les normes i concedeix el premi.
4. La concessió del Premi del Paisatge del Consell d'Europa ha de servir perquè les persones que el rebin vetllin per la protecció, la gestió i l'ordenació sostenible dels paisatges vinculats.

Capítol IV. Clàusules finals

Article 12. Relacions amb altres instruments

Les disposicions d'aquest Conveni no afecten les disposicions més estrictes en matèria de protecció, gestió i ordenació dels paisatges incloses en altres instruments nacionals o internacionals de caràcter vinculant que ja estan en vigor o que hi entraran.

Article 13. Signatura, ratificació, entrada en vigor

1. Aquest Conveni està obert a la signatura dels estats membres del Consell d'Europa. Serà sotmès a ratificació, acceptació o aprovació. Els instruments de ratificació, acceptació o aprovació seran presentats davant del secretari general del Consell d'Europa.
2. El Conveni entrarà en vigor el primer dia del mes següent a l'expiració d'un període de tres mesos després de la data en què deu estats membres del Consell

d'Europa hagin manifestat el consentiment a estar vinculats pel Conveni d'acord amb les disposicions del paràgraf anterior.

3. El Conveni entrarà en vigor, per a tots els signataris que posteriorment manifestin el seu consentiment a vincular-s'hi, el primer dia del mes següent a l'expiració d'un període de tres mesos després de la data de l'instrument de ratificació, d'acceptació o d'aprovació.

Article 14. Adhesió

1. Després de l'entrada en vigor d'aquest Conveni, el Comitè dels Ministres del Consell d'Europa podrà convidar la Comunitat Europea i tots els estats europeus que no siguin membres del Consell d'Europa a adherir-se al Conveni, segons una decisió presa per majoria prevista a l'article 20.d de l'Estatut del Consell d'Europa i per unanimitat dels estats membres que tenen dret a un escó en el Comitè de Ministres.
2. Per a qualsevol estat que s'hi adhereixi o per a la Comunitat Europea si s'hi adhereix, aquest Conveni entrarà en vigor el primer dia del mes que segueix a l'expiració d'un període de tres mesos després de la data de dipòsit de l'instrument d'adhesió davant del secretari del Consell d'Europa.

Article 15. Aplicació territorial

1. Tots els estats o la Comunitat Europea poden, en el moment de la signatura o en el moment en què dipositen l'instrument de ratificació, d'acceptació, d'aprovació o d'adhesió, especificar el o els territoris en què s'aplicarà aquest Conveni.
2. Totes les parts poden, immediatament després, per mitjà d'una declaració adreçada al secretari general del Consell d'Europa, ampliar l'aplicació d'aquest Conveni a qualsevol altre territori especificat a la declaració. El Conveni, pel que fa a aquest nou territori, entrarà en vigor el primer dia del mes que segueix l'expiració d'un període de tres mesos després de la data de recepció de la declaració per part del secretari general.
3. Qualsevol declaració feta en virtut dels dos paràgrafs anteriors es podrà retirar pel que fa a qualsevol dels territoris especificats en la declaració per mitjà d'una notificació adreçada al secretari general. La retirada serà efectiva el primer dia del mes que segueix a l'expiració d'un període de tres mesos després de la data de recepció de la notificació per part del secretari general.

Article 16. Denúncia

1. Totes les parts, en qualsevol moment, poden declarar la denúncia d'aquest Conveni adreçant una notificació al secretari general del Consell d'Europa.
2. La denúncia serà efectiva el primer dia del mes que segueix a l'expiració d'un període de tres mesos després de la data de recepció de la notificació per part del secretari general.

Article 17. Esmenes

1. Totes les parts o els comitès experts esmentats a l'article 10 poden proposar esmenes a aquest Conveni.

2. Tota proposta d'esmena ha de ser notificada al secretari general del Consell d'Europa, el qual la comunica als estats membres del Consell d'Europa, a les altres parts i a tots els estats europeus que no en siguin membres que hagin estat convidats a adherir-se a aquest Conveni d'acord amb les disposicions de l'article 14.
3. Totes les propostes d'esmena són examinades pels comitès d'experts esmentats a l'article 10, els quals sotmeten el text adoptat a una majoria de tres quartes parts dels representants de les parts al Comitè de Ministres per a aprovar-les. Un cop han estat aprovades al Comitè de Ministres per la majoria establerta a l'article 20.d de l'Estatut del Consell d'Europa i per la unanimitat dels representants dels estats parts amb dret a un escó al Comitè de Ministres, el text es transmet a les parts perquè l'acceptin.
4. Pel que fa a les parts que les acceptin, les esmenes entraran en vigor el primer dia del mes que segueix a l'expiració d'un període de tres mesos després de la data en què tres parts membres del Consell d'Europa hagin informat el secretari general que les han acceptades. Quant a altres parts que les hagin acceptat posteriorment, l'esmena entrarà en vigor el primer dia del mes que segueix a l'expiració d'un període de tres mesos després de la data en què la part esmentada hagi informat el secretari general que l'acceptava.

Article 18. Notificacions

El secretari general del Consell d'Europa notificarà als estats membres del Consell d'Europa, a tots els estats i a la Comunitat Europea que hagin acceptat aquest Conveni:

- a. qualsevol signatura que se'n faci;
- b. la formalització de qualsevol instrument de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió;
- c. totes les dates d'entrada en vigor d'aquest Conveni d'acord amb els articles 13, 14 i 15;
- d. tota declaració feta en virtut de l'article 15;
- e. tota anul·lació feta en virtut de l'article 16;
- f. totes les propostes d'esmena, totes les esmenes que s'adoptin d'acord amb l'article 17 i també la data en què aquestes esmenes entren en vigor;
- g. qualsevol altra acta, notificació, informació o comunicació que tingui a veure amb aquest Conveni.

En prova de conformitat, els sotasignats, degudament autoritzats per fer-ho, signem aquest Conveni.

Fet a Florència, el 20 d'octubre de 2000, en francès i en anglès, tots dos textos igualment fefaents, en un sol exemplar que serà formalitzat als arxius del Consell d'Europa. El secretari general del Consell d'Europa en trametrà una còpia certificada i compulsada a cada estat membre del Consell d'Europa i també a tots els estats o a la Comunitat Europea que han estat convidats a adherir-se a aquest Conveni.